

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА БІЗНЕСУ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан

доц. Андрій СТАСИШИН

"31" серпня 2023 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методологія економічних наукових досліджень

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань: 05 "Соціальні та поведінкові науки"

(шифр та найменування галузі знань)

спеціальність: 051 "Економіка"

(код та найменування спеціальності)

освітня програма: Інформаційні технології в бізнесі

(найменування спеціалізації)

освітній ступінь: магістр

(бакалавр/магістр)

форма навчання: денна

(денна, заочна)

ЛЬВІВ 2023

Програма навчальної дисципліни «Методологія економічних наукових досліджень» для студентів, які навчаються за галуззю знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальністю 051 «Економіка» освітньою програмою «Інформаційні технології в бізнесі» освітнього ступеня «магістр».

“27” серпня 2023 р. – 10 с.

Розробник: Шевчук І.Б., зав. кафедри цифрової економіки та бізнес-аналітики, д.е.н., професор.

Розглянуто та ухвалено на засіданні кафедри цифрової економіки та бізнес-аналітики

Протокол № 1 від “28” серпня 2023 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

Ірина ШЕВЧУК

(прізвище, ініціали)

Розглянуто та ухвалено Вченою радою факультету управління фінансами та бізнесу

Протокол № 1 від “31” серпня 2023 р.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Інтенсивний розвиток економіки, збільшення об'єму дослідницьких, конструкторських і експериментальних робіт, та, у свою чергу, постійно зростаючий обсяг наукової інформації, а також її критичне осмислення вимагає ухвалення своєчасних і ефективних рішень. Для розробки таких рішень потрібне проведення постійних наукових досліджень, постановка експериментів. Для успішного вирішення поставлених завдань необхідно опанувати методологію організації економічних наукових досліджень.

Саме тому в сучасних умовах серйозного значення набуває підготовка висококваліфікованих науковців, що мають високу професійну й теоретичну підготовку, здатних до самостійної творчої роботи.

Предмет навчальної дисципліни

Предметом дисципліни “Методологія економічних наукових досліджень” є система та процес економічного наукового дослідження.

Мета навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни “Методологія економічних наукових досліджень” – це формування системи знань із методики та техніки проведення економічних наукових досліджень.

Основні завдання

Основні завдання дисципліни “Методологія економічних наукових досліджень”:

- висвітлення теоретичних основ, питань методики, технології та організації науково-дослідницької діяльності;
- формування теоретичного й практичного підґрунтя для ефективного, кваліфікованого проведення економічних наукових досліджень студентами як у процесі навчання в університеті, так і на практиці;
- отримання знань в області методології наукового пізнання необхідних для написання кваліфікаційної (магістерської) роботи.

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі

Дисципліна “Методологія економічних наукових досліджень” взаємопов’язана з такими дисциплінами як «Макроекономічний аналіз», «Мікроекономічний аналіз», «Економіка сталого розвитку», «Інструменти вимірювання і оцінювання соціально-економічних процесів», «Технології антикризового та інтелектуального управління бізнесом», «Смарт-економіка».

Вимоги до знань і умінь

При вивченні дисципліни «Методологія економічних наукових досліджень» *здобувачі вищої освіти набувають такі компетентності (здатність):*

Інтегральна компетентність (ІК):

ІК1. Здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК9. Здатність застосовувати науковий підхід до формування та виконання ефективних проєктів у соціально-економічній сфері.

Програмні результати навчання:

ПР01. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.

ПР07. Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.

ПР10. Застосовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення у соціально-економічних дослідженнях та в управлінні соціально-економічними системами.

ПР15. Організовувати розробку та реалізацію соціально-економічних проєктів із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення.

Вивчення навчальної дисципліни «Методологія економічних наукових досліджень» передбачає досягнення такого кваліфікаційного рівня підготовки магістра, за якого він повинен:

а) знати

- закономірності розвитку науки та методологію проведення

- економічних наукових досліджень;
- методологічні основи сучасної науки;
- категоріальний апарат методології науки;
- види і форми науково-дослідної роботи;
- технологію організації наукового дослідження;
- рівні та методи наукового дослідження;
- спеціальні методи економічних досліджень;
- структуру та основні етапи науково-дослідної роботи;
- методи інформаційної підтримки наукового дослідження;
- особливості структурування наукової публікації відповідно до вимог наукових фахових видань України та міжнародних наукометричних баз (наприклад, Web of Science, Scopus, Web of Knowledge, та ін.);

б) уміти

- формувати проблему дослідження;
- розробляти, обґрунтовувати та доводити наукові гіпотези;
- формулювати мету і завдання, об'єкт і предмет економічного дослідження;
- логічно будувати наукове дослідження відповідно до його мети і завдань;
- працювати з джерелами інформації;
- ефективно використовувати сучасну методологію наукового пізнання та новітні методи наукових досліджень для проведення аналізу теоретико-експериментальних даних, формулювати висновки та пропозиції;
- виявляти та розуміти причинно-наслідкові зв'язки між соціально-економічними явищами та процесами;
- оформляти результати економічних наукових досліджень;
- використовувати різні форми апробації і впровадження у практику власних результатів наукових досліджень.

Опанування навчальною дисципліною повинно забезпечувати необхідний рівень сформованості вмінь:

Назва рівня сформованості вміння	Зміст критерію рівня сформованості вміння
1. Репродуктивний	Вміння відтворювати знання, передбачені даною програмою

2. Алгоритмічний	Вміння використовувати знання в практичній діяльності при розв'язуванні типових ситуацій
3. Творчий	Здійснювати евристичний пошук і використовувати знання для розв'язання нестандартних завдань та проблемних ситуацій

Програма складена на **4 кредити**.

Форми контролю – проміжний модульний контроль, залік.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер теми	Назва теми
Тема 1.	Наука як продуктивна сила. Формування вченого як носія наукових знань.
Тема 2.	Поняття наукового дослідження. Вимоги до економічного наукового дослідження.
Тема 3.	Методологічні основи та методи у економічних наукових дослідженнях
Тема 4.	Інформаційне забезпечення економічних наукових досліджень
Тема 5.	Організація економічного наукового дослідження
Тема 6.	Науковий текст: загальна характеристика та типова структура
Тема 7.	Форми відображення та правила оформлення результатів наукових досліджень.
Тема 8.	Технологія проведення магістерського дослідження
Тема 9.	Академічна доброчесність в навчальній та науковій діяльності.

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. Наука як продуктивна сила. Формування вченого як носія наукових знань

Предмет і сутність науки та її головна функція. Класифікація видів наукової діяльності. Функція науки у формування економічних знань. Науковий потенціал України. Наукові кадри та їх зайнятість. Організаційно-функціональна трансформація наукового потенціалу.

Середовище формування вченого і використання знаннєвого ресурсу. Розвиток творчих здібностей та особистісні риси працівника науки. Особливості розумової праці та її організації.

ТЕМА 2. Поняття наукового дослідження. Вимоги до наукового дослідження

Об'єкт і предмет наукового дослідження. Завдання наукового дослідження. Етапи наукового дослідження. Основні види наукових досліджень. Структура економіко-математичного знання. Визначальні фактори становлення економіки знань. Наукові знання у забезпеченні економічного зростання.

ТЕМА 3. Методологічні основи та методи у економічних наукових дослідженнях

Методологія наукових досліджень. Принципи в наукових дослідженнях. Методи наукових досліджень. Теоретичні методи дослідження. Емпіричні методи наукового дослідження.

Методи економічного дослідження. Місце і особливості застосування аналітичних і статистичних методів обробки наукових даних.

Спеціальні методи економічних досліджень.

ТЕМА 4. Інформаційне забезпечення економічних наукових досліджень

Загальна характеристика інформації. Наукова інформація. Функції інформації. Види джерел інформації. Друковані джерела інформації: навчальні матеріали; наукові матеріали; нормативні матеріали; статистичні матеріали; інші матеріали (науково-популярні, рекламні, патентно-ліцензійні, довідкові, бібліографічні, виробничі).

Первинні джерела інформації. Вторинні джерела інформації.

Інформаційне забезпечення. Комунікаційне забезпечення. Методика пошуку необхідної інформації.

Пошук інформації в бібліотеці. Бібліотека, бібліотечний фонд, бібліотечний каталог. Комп'ютерні технології пошуку інформації.

Порядок обробки та групування інформації. Способи фіксації інформації: анотація; резюме; тези; реферат; цитата; конспект; покажчики.

ТЕМА 5. Організація економічного наукового дослідження

Сутність та основні етапи організації економічних досліджень. Визначення проблеми та її конкретизація. Попередня розробка теоретичних положень. Розробка гіпотез. Вибір проблеми та вимоги до теми дослідження. Визначення мети і завдань наукового дослідження.

Конкретизація проблеми дослідження. Визначення методики та методів дослідження. Застосування системного підходу в наукових дослідженнях.

ТЕМА 6. Науковий текст: загальна характеристика та типова структура

Специфіка наукового тексту. Логіка роботи над науковим текстом.

Структура наукового тексту (назва, зміст, анотація / резюме, вступ, опис проблеми, аналіз варіантів та обґрунтування власних наукових положень, опис проведеного дослідження й отриманих результатів, висновки та рекомендації, додатки, бібліографія). Загальні вимоги до оформлення наукового тексту.

ТЕМА 7. Форми відображення та правила оформлення результатів наукових досліджень

Форми викладу матеріалів дослідження. Публікації. Функції публікацій.

Наукові видання. Науково-дослідні та джерелознавчі наукові видання. Монографія, автореферат дисертації, препринт, тези доповідей та матеріали наукової конференції, збірник наукових праць.

Наукові неперіодичні видання: книга, брошура, наукові збірки, журнали. Види монографій: наукові та практичні.

Форми висвітлення підсумків наукової роботи: тези, тези доповіді, реферат. Види рефератів: інформативні, розширені або зведені, наукові.

Винахідницька діяльність. Результати НДР: нові технологічні процеси й агрегати, матеріали і з'єднання, пристрої і конструкції можуть скласти предмет винаходу або відкриття.

Усна передача інформації про наукові результати. Доповідь, повідомлення на нарадах, семінарах, симпозиумах, конференціях. Бесіди при особистих зустрічах.

Загальні вимоги щодо оформлення результатів наукового дослідження.

ТЕМА 8. Технологія проведення магістерського дослідження

Організація наукової роботи студентів магістратури. Вибір теми дослідження. Складання плану дослідження. Аналіз літератури з обраної тематики. Проведення дослідження. Аналіз результатів і підготовка висновків з проведеного наукового дослідження.

Розробка рекомендацій щодо досягнення мети наукового дослідження та розв'язання поставлених завдань. Основні форми впровадження результатів наукових досліджень. Критерії ефективності наукових досліджень. Особливості апробації результатів наукового дослідження.

Підготовка тез доповідей та виступів на науково-практичних конференціях. Дискусія як форма апробації наукового дослідження.

Порядок ведення наукової дискусії.

ТЕМА 9. Академічна доброчесність в навчальній та науковій діяльності

Поняття академічної доброчесності. Ознаки академічної доброчесності. Види порушень академічних норм в освітньому середовищі. Плагіат та його види. Системи для перевірки тексту на унікальність. Відповідальність за порушення академічної доброчесності. Профілактика плагіату в навчальному процесу. Різні форми академічного шахрайства.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Антошкіна Л. І. Стеченко Д.М. Методологія економічних досліджень: підручник. К.: Знання, 2015. 311с.
2. Бабайлов В. К. Методологія наукових досліджень [Текст] : навч. посіб. / В. К. Бабайлов ; Харків. нац. автомоб.-дорож. ун-т. Харків : Бровін О. В., 2019. 148 с.
3. Гуторов О. І. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник. Харків: ХНАУ, 2017. 272 с.
4. Данильян О. Г., Дзьобань О.П. Методологія наукових досліджень : підручник. Харків : Право, 2019. 368 с.
5. Дегтярьов А. В., Кокодій М. Г., Маслов В. О. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2016. 78 с.
6. Єрмаков О.Ю., Погріщук Г.Б., Чорнодон В.І. Основи методології наукових економічних досліджень: Навчальний посібник. Тернопіль: «Підручники і посібники», 2010. 290с.
7. Кислий В. М. Організація наукових досліджень: навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2011. 224 с.
8. Конверський А. Основи методології та організації наукових досліджень. К. : Центр навчальної літератури, 2017. 350 с.
9. Корягін М. В., Чік М. Ю. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. 2-ге вид.. К. : Алерта, 2019. 492 с.
10. Методологія і технологія наукових досліджень. Економічні науки (у схемах, визначеннях, прикладах) : навч. посіб. Харків : ФОП Лібуркіна Л. М., 2022. 56 с.
11. Методологія наукових досліджень у галузі: практикум [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності 151 «Автоматизація та

- комп'ютерно-інтегровані технології» / уклад.: Н.І. Бурау, В.С. Антонюк, Д.О. Півторак. Електронні текстові дані (1 файл: 0,4 Мбайт). КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 58 с.
12. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнктів / за ред. А. Є. Конверського. К. : Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
13. Швець Ф.Д. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. Рівне: Вид-во НУВГП, 2016. 151 с.
14. Щербак Т.І., Важинський С. Е. Методика та організація наукових досліджень : навчальний посібник. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.

Додаткова:

1. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень: навчальний посібник. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2016. 260 с.
2. Власенко Л., Ладанюк А., Кишенько В. Методологія наукових досліджень. Навчальний посібник. Київ. Вид. Ліра-К. 2018. 352 с.
3. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. – Київ: ДП "УкрНДНЦ", 2016. – 20 с.
4. Мельниченко О.А. Методологія організації наукових досліджень: конспект лекцій. Харків: ФО-П Леонов Д.С., 2016. 27 с.
5. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник / [В.М. Михайлова та ін.]. Харків: Вид-во ХДУХТ, 2014. 220 с.
6. Мокін Б.І., Мокін О.Б. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. Вінниця: Вид-во ВНТУ, 2014. 180 с.
7. Основи наукових досліджень у схемах і таблицях : навч. посіб. / О. П. Кириленко, В. В. Письменний. – Тернопіль : ТНЕУ, 2013. 228 с.
8. Рассоха І. М. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень». Х. : ХНАМГ, 2011. 76 с.
9. Сисоєва С. О., Кристопчук Т. Є. Методологія науково-педагогічних досліджень: Підручник. Рівне : Волинські береги, 2013. 360 с.
10. Філософія науки : підручник / І. С. Добронравова, Л. І. Сидоренко, В. Л. Чуйко та ін. К. : ВПЦ "Київський університет", 2018. 255 с.

Інтернет-ресурси:

1. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. Посібник для студентів [Електронний ресурс] / За ред. А.Є. Конверського. URL: http://www.ebooktime.net/book_254.html
2. Марцин В.С. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник

[Електронний ресурс] / Марцин В.С., Міценко Н.Г., Даниленко О.А. – URL: <http://www.info-library.com.ua/books-book-162.html%85>

3. Академічна доброчесність: онлайн-курс для викладачів. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+AI101+2021_T2/about